

ALT SEVİYE PROGRAMLAMA

Hafta 5

Dr. Öğr. Üyesi Erkan USLU

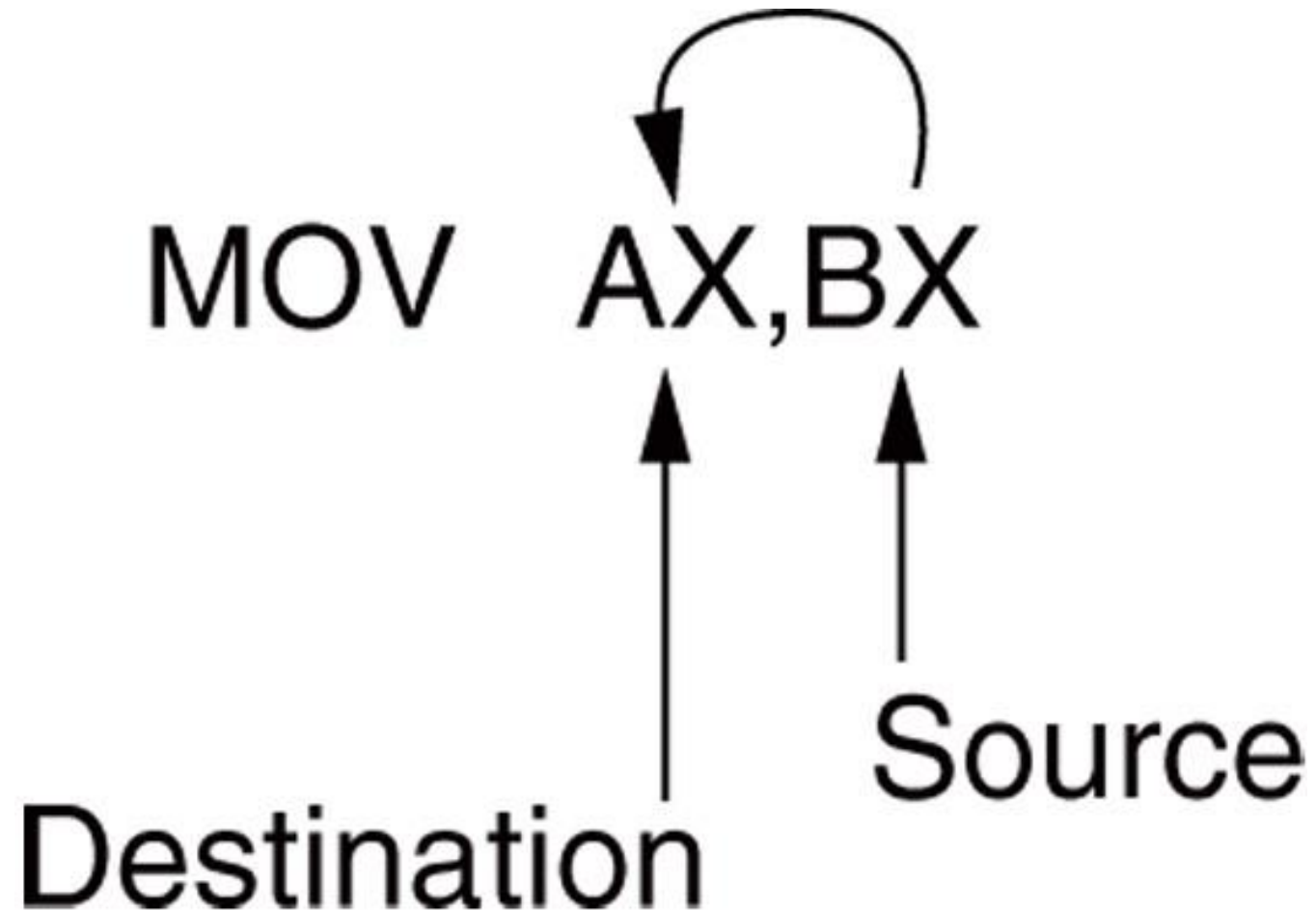
ADRESLEME MODLARI

Adresleme Modları

- Verimli assembly programları geliştirebilmek için komutlar ile birlikte kullanılan adresleme modlarının bilinmesi gerekmektedir.
- Üç tip erişim için adresleme modu mevcuttur:
 - Veri adresleme modları
 - Program hafızası adresleme modları
 - Yığın adresleme modları

Veri Adresleme Modları

- 8086 assembly genel yapısı

Veri Adresleme Modları

- 8086 assembly genel yapısı
 - $AX \leftarrow 1234H$
 - $BX \leftarrow ABCDH$
 - $MOV\ AX, BX$
 - $AX \leftarrow ABCDH$
 - $BX \leftarrow ABCDH$
- $MOV\ DST, SRC$
 - $DST \leftarrow SRC$

Yazmaç Adresleme (Register Addressing)

- Yazmaç Adresleme (Register Addressing)
- 8 bitlik AL, AH, BL, BH, CL, CH, DL ,DH yazmaçları kullanılabilir
- 16 bitlik AX, BX, CX, DX, SP, BP, SI, DI yazmaçları kullanılabilir
- Yazmaç adreslemede kullanılan yazmaç genişlikleri uyumlu olmalıdır

MOV BX, CX

Hemen Adresleme (Immediate Addressing)

- Sabit değer atamayı ifade eder
- 16 bit veya 8 bit sabit değer atama söz konusu olabilir

MOV AL, 0F2H

MOV CX, 100

MOV BL, 01010101B

MOV AH, 'A' ;ASCII A karakteri AH yazmacına atanır

Doğrudan Adresleme (Direct Addressing)

- Erişilecek hafıza gözünün doğrudan gösterildiği durumdur

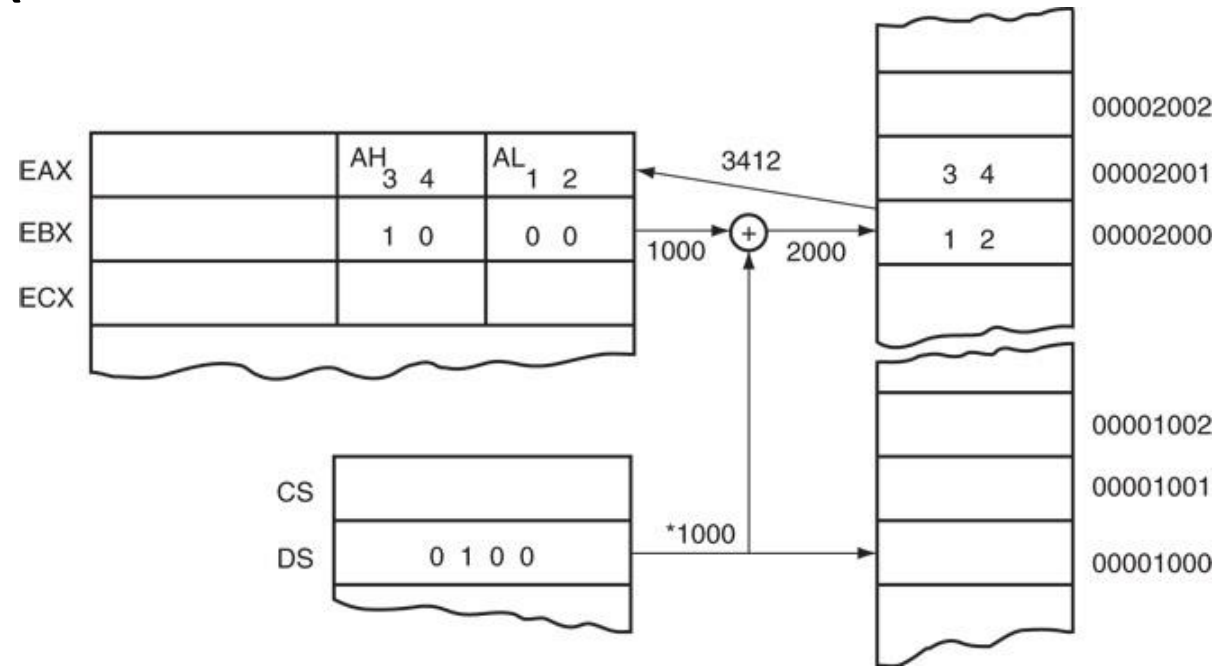
MOV AL, DATA ; DATA bir etiket olup assembler bunu karşılık gelen adres değeri ile değiştirir

MOV BX, [1234H] ; BX \leftarrow DS:1234H

Yazmaç Dolaylı Adresleme (Register Indirect Addressing)

- BP (SS ile), BX, DI ve SI (DS ile) yazmaçları ile kullanılabilir
- Hafıza ofset değeri bir yazmaçta saklanır

MOV AX, [BX] ; AX \leftarrow DS:BX

Dolaylı Adresleme (Indirect Addressing)

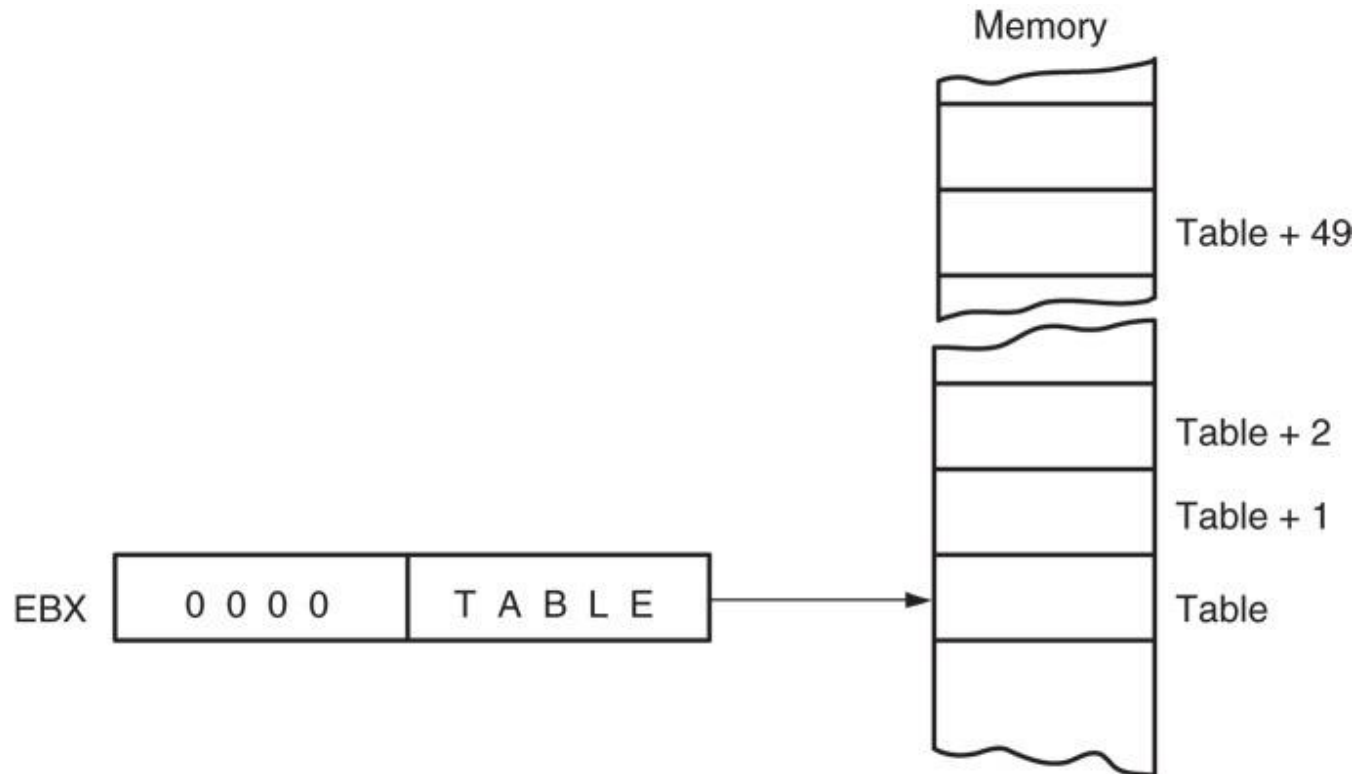
- Dolaylı adreslemelerin bir kısmında BYTE PTR, WORD PTR gibi özel tanımlayıcılar vermek gerekir
- Arttırma komutu olan INC, dolaylı adresleme ile hafızada bir Word mü yoksa Byte değeri mi arttıracacağını bilemez

INC WORD PTR [BX]

- Dolaylı adreslemede operandlardan birisi yazmaç ise BYTE PTR, WORD PTR'ye gerek yoktur (NEDEN?)

Yazmaç Dolaylı Adresleme (Register Indirect Addressing)

- Dizi olarak tutulan veriye sıralı erişimde yazmaç dolaylı adresleme kullanımı uygundur

Base+Index Addressing

- Temelde bir dolaylı adresleme modudur
- Base yazmacı (BX veya BP) işlem yapılacak hafıza konumunun başlangıcını göstermek için kullanılır
- Index yazmaçları (DI veya SI) verinin bu başlangıç adresine görece yerini tutmak için kullanılır

MOV DX, [BX+DI]

Yazmaç Göreli Adresleme (Register Relative Addressing)

- Base (BP veya BX) veya Index (DI, SI) yazmaçlarının bir sabit ofset değeri ile kullanılmasını ifade eder

MOV AX, [BX+100H]

Base Relative + Index Addressing

- İki boyutlu veri adresleme için uygundur

MOV AX,[BX + SI + 100H]

Program Hafızası Adresleme Modları

- Program akışı sırasında fonksiyon çağırma, koşullu ve koşulsuz dallanma komutları ile farklı program hafızası adresleme modları kullanılır
- Doğrudan (direct)
- Göreli (relative)
- Dolaylı (indirect)

Doğrudan Program Hafızası Adresleme

- Doğrudan bir program adresine ulaşmak için kullanılır
- Mevcut kod segmentinden farklı bir kod segmentine geçiş sağlayacağı için segmentler-arası bir işlemdir
- Hem CS hem de IP değeri uygun şekilde değiştirilir

JMP 200H:300H ; CS \leftarrow 200H, IP \leftarrow 300H

CALL 200H:300H

Görelî Program Hafızası Adresleme

- Mevcut IP yazmacı değerine göre hangi program hafızasının adresleneceğini ifade eder
- JMP komutu 1 byte veya 2 byte işaretli sabit değerli operand kabul eder

JMP 100

JMP 0FFH ; IP değeri 1 azalır (NEDEN?)

JMP 1000H

Dolaylı Program Hafızası Adresleme

- CALL ve JMP komutları ile kullanılır

JMP BX

CALL [BX]

Yığın Adresleme Modları

- Tüm yazmaçlardan yığına veri basılabilir
- CS hariç tüm yazmaçlara yığından veri çekilebilir

PUSH CS ; çalışır

POP CS ; assembler hatası verir

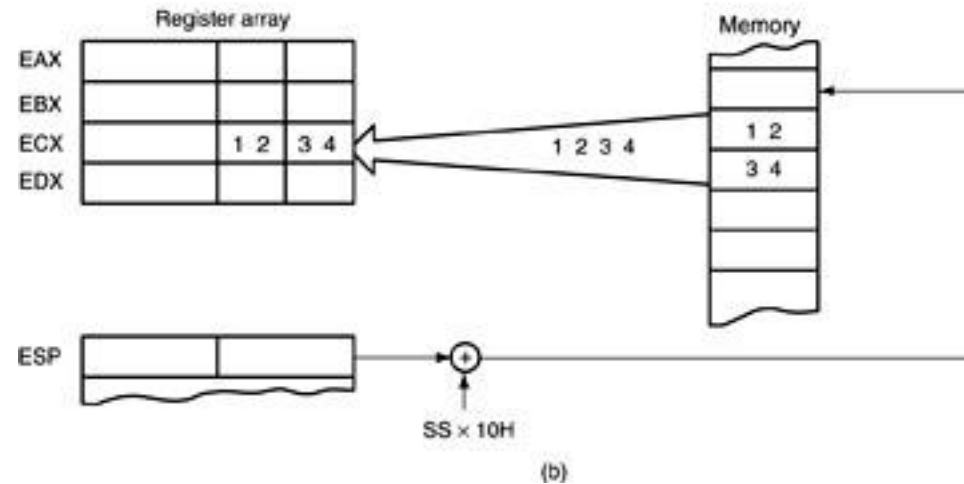
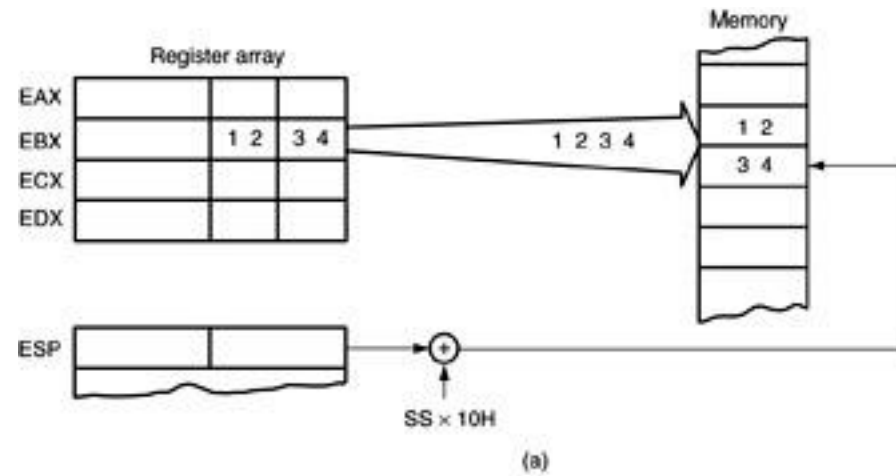
Yığın Adresleme Modları

- 8086'da yığın geçici veri saklamak için ve fonksiyonlardan dönüşlerde dönüş adreslerini saklamak için kullanılır
 - Yığın LIFO mantığında çalışır (Last In First Out)
 - Yığın ile ilgili PUSH ve POP komutları kullanılır
 - PUSH yığına WORD basar, POP yığından WORD çeker
- PUSH BL ; (DOĞRU MU?)
- Yığın adresleme için SS:SP ikilisi kullanılır

Yığın Adresleme Modları

- SP yazmacı programcının tanımladığı yığının genişliğini gösterecek şekilde ilk değer alır
- Her PUSH işleminde SP-1 ve SP-2 adreslerine 2 byte veri yazılır ve SP değeri 2 azaltılır
- Her POP işleminde SP+1 ve SP+2 adreslerinden 2 byte veri okunur ve SP değeri 2 arttırılır

Yığın Adresleme Modları

SÖZDE KOMUTLAR

Sözde Komutlar

- Assembly programın düzenlemesine yöneliktir
- Doğrudan makine kodu karşılığı yoktur
- Mnemonic'ler için makine kodu karşılığı üretilir

Sözde Komutlar

- LST uzantılı dosyanın düzenlenmesi
 - PAGE, TITLE
- Program kesim düzenlemesi
 - SEGMENT/ENDS, ORG, ASSUME
- Veri tanımlamaları
 - DB, DW, DD, DQ, EQU, DUP, TYPEDEF, PTR, LABEL
- Yordam düzenleme
 - PROC/ENDP, EXTRN, PUBLIC
- MACRO düzenleme
 - MACRO/ENDM, INCLUDE, LOCAL
- Diğer
 - LENGTH, TYPE, SIZE, OFFSET, SEG, END

Sözde Komutlar

- PAGE : Derlenen .asm sonucu oluşan .lst uzantılı dosyanın satır sütun genişliğini belirler
- TITLE : Oluşan .lst için her sayfa başına yazılacak başlığı belirler

Sözde Komutlar

- SEGMENT/ENDS : Kesim tanımlaması için kullanılır

a) Hizalama :

- a) BYTE : Kesim sıradaki adresten başlar
- b) WORD : Kesim sıradaki çift adresten başlar
- c) PARA : Kesim sıradaki 16'nın tam katından başlar
- d) PAGE : Kesim sıradaki 256'nın tam katından başlar

b) Birleştirme:

- a) PUBLIC : Aynı isimli kesimlerin peşpeşe yerleşmesini sağlar
- b) COMMON : Aynı isimli kesimlerin aynı adresten başlamasını sağlar
- c) STACK : Yığın mantığında (LIFO) kesim tanımlar
- d) AT ##### : Kesim adresi belirler

Sözde Komutlar

- ORG : COM tipi programların 100H adresinden başlaması için kullanılır
- ASSUME : Kesim tanımlarının ne amaçla yapıldığı ve başlangıç adreslerini belirler

Sözde Komutlar

- DB : Define byte → 00H-0FFH arası değerleri tanımlar

Sayi1 DB 25

Sayi2 DB 0FFH

Dizi DB 1, 2, 3, 50H

Str DB 'Assembly'

Sözde Komutlar

- DW : Define word → 0000H-0FFFFH arası değerleri tanımlar

Dizi DW 5, 10, 20

	7	0	
0510H	05H		← <i>Dizi w</i>
0511H	00H		
0512H	0AH		
0513H	00H		
0514H	14H		
0515H	00H		

- DD : Define double word → 00000000H-0FFFFFFFFFH arası değerleri tanımlar
- DQ : Define quad word → 8 byte bellek alanı ayırmak için kullanılır

Sözde Komutlar

- EQU : Değişken tanımlamaz, derleme öncesi tüm EQU komutları uygun sabit değer ile değiştirilir
- DUP : Tekrarlı veri tanımı için kullanılır
 - Dizi1 DB 15 DUP (0) ; 15 adet değeri 0 olan byte ayırır
 - Matris DB 3 DUP (4 DUP (8)) ; 3x4 adet değeri 8 olan byte ayırır
 - Dizi2 DW 10 DUP (?) ; 10 adet word ayırır, ilk değer olarak o anki ; bellek içeriğini kullanır

Sözde Komutlar

- TYPEDEF : Veri tipi tanımlama

integer TYPEDEF WORD

...

i integer 9

- PTR : Bellek alanı erişim veri tipini belirler

WORD PTR

BYTE PTR

FAR PTR

NEAR PTR

Sözde Komutlar

- LABEL : Veri tanımına farklı tip ile erişim için kullanılır

Yenib LABEL BYTE

Sayıw DW 2535H

Yeniw LABEL WORD

Sayib DB 45H

Sayic DB 55H

MOV AX, Yeniw

MOV BL, Yenib

0000H	35H	← Sayıw	← Yenib
0001H	25H		
0002H	45H	← Sayib	← Yeniw
0003H	55H	← Sayic	
0004H	..		

Sözde Komutlar

- PROC/ENDP
- EXTRN
- PUBLIC

Sözde Komutlar

- MACRO/ENDM
- INCLUDE
- LOCAL

Sözde Komutlar

- LENGTH : DUP ile yapılan veri tanımının boyutunu verir

Tablo DW 15 DUP(0)

MOV AX, LENGTH Tablo ; $AX \leftarrow 15$

- TYPE : Değişkenin (dizi ise herbir elemanın) kaç byte yer kapladığını verir

MOV BX, TYPE Tablo ; $BX \leftarrow 2$

- SIZE : Değişken tanımı için toplam kaç byte yer ayrıldığını verir

MOV DX, SIZE Tablo ; $DX \leftarrow 2 \times 15$

Sözde Komutlar

- OFFSET : Derleme öncesi değişken için ofset değeri döndürür (LEA program çalışırken ofset değeri döndürür)
- SEG : Etiketin içinde yer aldığı kesim değerini verir
- END : İlk çalıştırılacak yordamı belirler